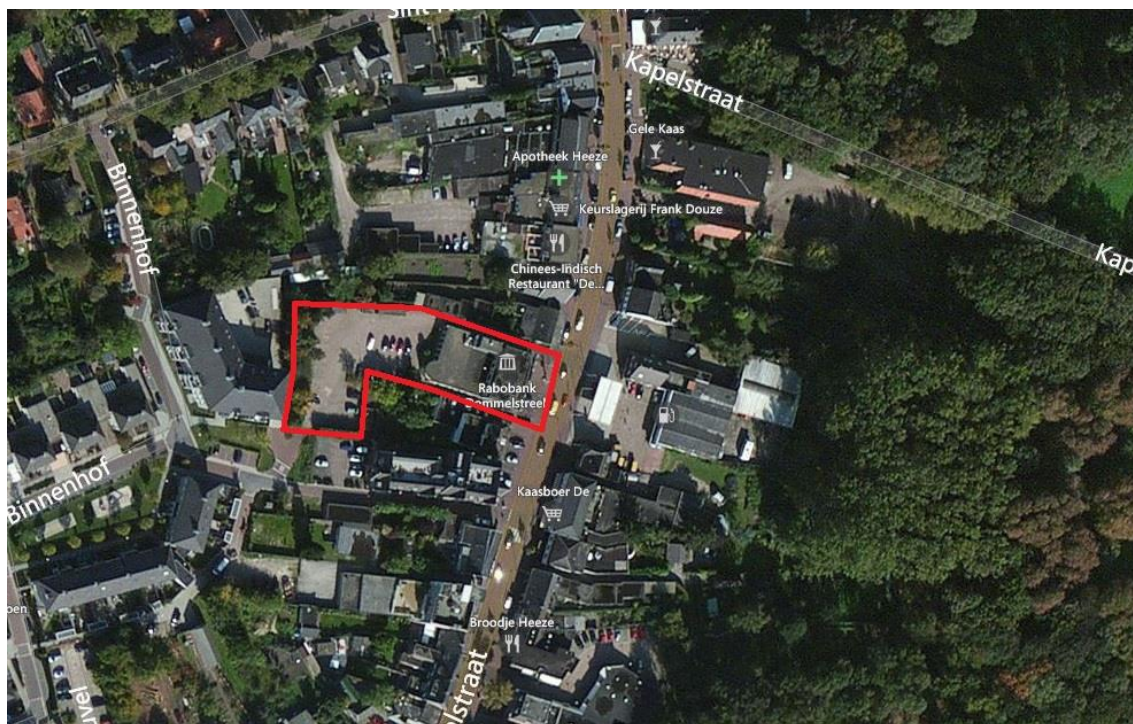

Betreft	Zorgcomplex Kapelstraat, Heeze Eindrapportage vleermuisonderzoek
Ons kenmerk	HZL025
Datum	7 augustus 2015
Behandeld door	R. Janssen

Zuizorg is voornemens de gezamenlijke huisvesting van een aantal zorginstellingen, alsmede de Rabobank, te realiseren ter plaatse van Kapelstraat 74 te Heeze. Ten behoeve van de vernieuwbouw dient de huidige bebouwing gedeeltelijk gesloopt te worden. De ligging van het plangebied is weergegeven in afbeelding 1.

Ten behoeve van de sloop en de nieuwbouw is op 22 januari 2015 een verkennend flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Uit het onderzoek is gebleken dat er mogelijk vleermuisverblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) aanwezig zijn in het huidige Rabobankgebouw. Nader onderzoek naar vleermuizen werd dan ook noodzakelijk geacht. Door middel van een vleermuisonderzoek wordt in kaart gebracht of en waar vleermuisverblijven zich bevinden in de bebouwing. Deze eindrapportage geeft de bevindingen weer die gedaan zijn tijdens het onderzoek naar kraam- en zomer-, paar- en winterverblijven.

Afbeelding 1: Ligging van het plangebied

Werkwijze

Conform het vleermuisprotocol (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus et al., 2013) heeft het voorjaarsonderzoek plaatsgevonden in de avond van 23 juni 2015 en 7 juli 2015. Het najaarsonderzoek in de paartijd heeft plaatsgevonden in de ochtend van 23 juli 2015 en de avond van 5 augustus 2015. De weersomstandigheden tijdens de onderzoeksavonden zijn in onderstaande tabel weergegeven. Vleermuizen werden opgespoord met behulp van een heterodyne detector. Lastig te determineren soorten zijn met behulp van time-expansion apparatuur opgenomen, waarvan vervolgens het sonogram is geanalyseerd. Vaste rust- en verblijfplaatsen en belangrijke vliegroutes en foerageergebieden zijn op deze manier in kaart gebracht.

Datum	Temperatuur	Bewolking	Wind	Neerslag
23 juni 2015	13,5°C	Bewolkt	Matig (windkracht 3)	Geen
7 juli 2015	22,5°C	Halfbewolkt	Matig (windkracht 4)	Geen
23 juli 2015	15°C	Helder	Zwak (windkracht 1)	Geen
5 augustus 2015	24°C	Helder	Zwak (windkracht 2)	Geen

Resultaten

Kraamtijd

Op beide avonden werden enkel gewone dwergvleermuizen (*Pipistrellus pipistrellus*; tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet) waargenomen. Zowel in de avond van 23 juni als de avond van 7 juli werden slechts enkele (maximaal vier) overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Zij vlogen in oostelijke richting over het plangebied. Uitvliegende of zwermende vleermuizen werden niet waargenomen tijdens beide avonden.

Paartijd

Tijdens het onderzoek in de paartijd werden enkel gewone dwergvleermuizen waargenomen. Gedurende de onderzoeksochtend van 23 juli werd één invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen aan de zuidzijde van het gebouw (zie afbeelding 2). De gewone dwergvleermuis maakt op deze locatie gebruik van de spouw als verblijf, waar hij via een stootvoeg toegang tot krijgt. Doordat sociale roepen van de gewone dwergvleermuis niet waargenomen zijn, kan gesteld worden dat de bebouwing een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis bevat.

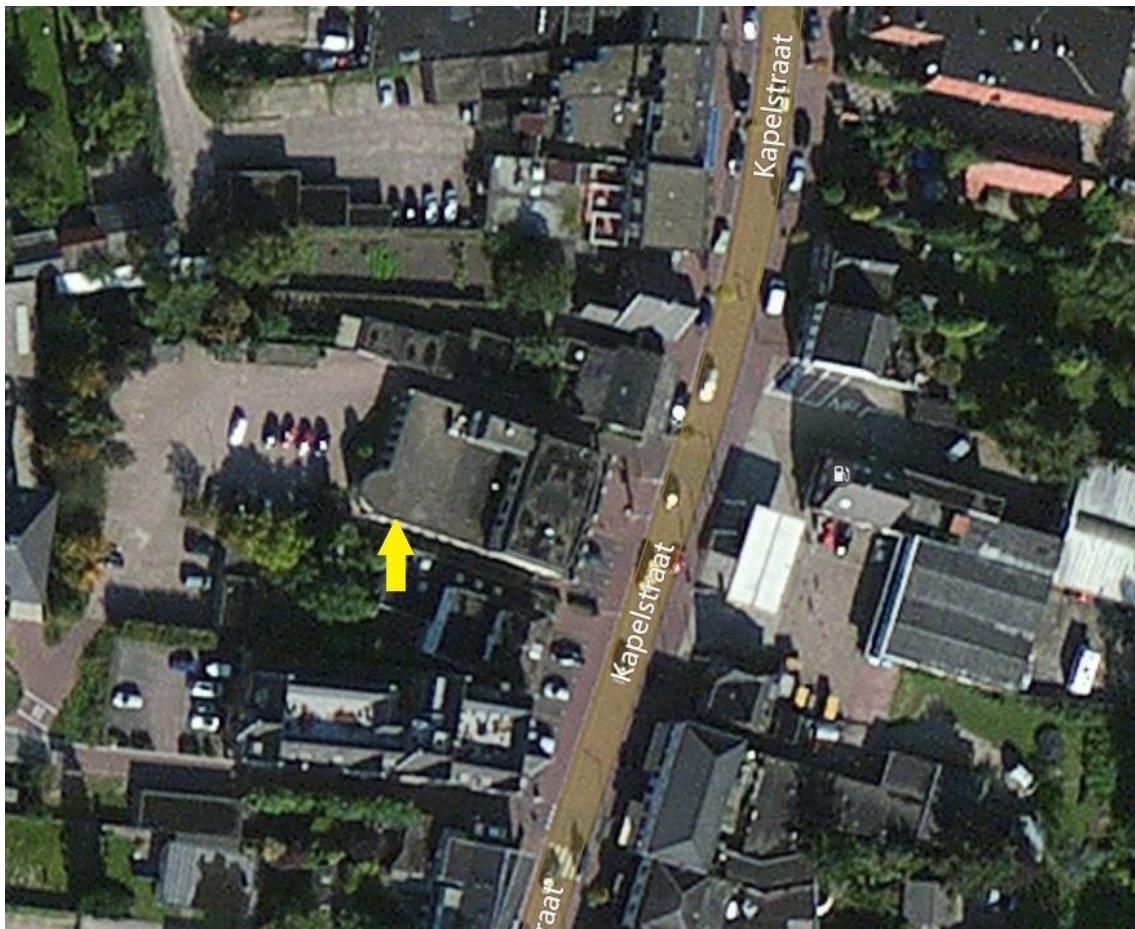
Foerageergebied

Overvliegende vleermuizen bevonden zich enkel boven de, naast het plangebied gelegen tuinen. Boven de tuin, ten zuiden van het plangebied, werd gedurende alle onderzoeksavonden voor korte tijd gefoerageerd. Binnen het plangebied is geen hoog opgaande begroeiing aanwezig. Het plangebied biedt derhalve ook geen geschikt foerageergebied voor vleermuizen.

Winterverblijven

In de bebouwing binnen het plangebied bevindt zich een zomerverblijf in de periode april – december. Zomerverblijven kunnen in principe ook tijdens de winter geschikt zijn voor vleermuizen als winterverblijf. Van belang voor winterverblijfplaatsen is dat de overwinteringslocatie overwegend vorstvrij is. De bebouwing binnen het plangebied betreft echter een bedrijfsgebouw dat enkel overdag in gebruik is. Dit houdt in dat de verwarming van het gebouw alleen overdag en doordeweeks aan staat. Of de verblijfplaats dus overwegend vorstvrij is valt te betwijfelen. Hiernaast bieden de woonhuizen in de omgeving (o.a. de woonhuizen binnen de kom van Heeze) meer geschikte winterverblijfplaatsen, waardoor het aannemelijk is dat de gewone dwergvleermuis een winterverblijf in deze verwarmde gebouwen prefereert. Het wordt derhalve niet verwacht dat de bebouwing binnen het plangebied geschikt is als winterverblijf.

Afbeelding 2: Aangetroffen zomerverblijf tijdens het vleermuisonderzoek in 2015 (bron luchtfoto: Bing Kaarten).

Conclusie

- Gedurende het voorjaarsonderzoek zijn geen aanwijzingen waargenomen die duiden op de aanwezigheid van kraamverblijven van vleermuizen in het jeugdgebouw. Conform het vleermuisprotocol wordt geconcludeerd dat kraamverblijven binnen het plangebied afwezig zijn.
- Tijdens de onderzoeksochtend in juli 2015 werd één invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Geconcludeerd wordt dat in de bebouwing een zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis aanwezig is.
- Tijdens het onderzoek in de paartijd werd één invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Sociale roepen, kenmerkend voor paarverblijven, werden echter niet waargenomen. Conform het vleermuisprotocol wordt geconcludeerd dat de bebouwing geen dienst doet als paarverblijf van gewone dwergvleermuizen.
- Tijdens alle onderzoeksavonden en -ochtend zijn geen vaste vliegroutes of belangrijke foerageergebieden waargenomen binnen het plangebied. Conform het vleermuisprotocol wordt derhalve gesteld dat deze afwezig zijn binnen het plangebied.
- Overige vleermuissoorten zijn tijdens het vleermuisonderzoek niet waargenomen.

Het vleermuisonderzoek heeft uitgewezen dat de bebouwing binnen het plangebied dienst doet als zomerverblijf van de gewone dwergvleermuis. Bij de sloop van de bebouwing wordt deze verblijfplaats aangetast. Daarnaast kunnen vleermuizen gewond raken of worden gedood tijdens de sloopwerkzaamheden. Om negatieve effecten op gewone dwergvleermuizen te voorkomen is het noodzakelijk de juiste mitigerende maatregelen uit te voeren. Hoewel met behulp van de juiste maatregelen negatieve effecten worden voorkomen of verzacht, wordt aanbevolen om uit voorzorg een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen.

Mitigerende maatregelen: Ongeschikt maken verblijf ten behoeve van zorgplicht

Ten behoeve van de te treffen maatregelen en voorwaarden voor het werken met de streng beschermde gewone dwergvleermuis (tabel 3, AMvB artikel 75 Flora- en faunawet), heeft de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) een soortenstandaard opgesteld voor deze soort¹. De soortenstandaard geeft een overzicht van vaak in aanmerking komende maatregelen die genomen kunnen worden als deze beschermde soort aanwezig is in of nabij een gebied waar de ruimtelijke activiteiten plaats gaan vinden. Dergelijke maatregelen voorkomen of verminderen negatieve effecten op de soort als gevolg van die voorgenomen activiteiten.

Ten behoeve van het verdwijnen van verblijfplaatsen is in de soortenstandaard opgenomen dat 'voor elke verblijfplaats die zijn functie niet meer kan vervullen wordt gezorgd dat er meerdere nieuwe alternatieve verblijfplaatsen aanwezig zijn'. Hiervoor dient allereerst bekeken te worden of dat er in de directe omgeving van het plangebied geschikte bebouwing aanwezig is die als alternatieve verblijfplaats kan dienen. Op basis van het uitgevoerde vleermuisonderzoek is gebleken dat er in de omgeving van het plangebied ruim voldoende alternatieve, geschikte, zomerverblijfplaatsen voor de aangetroffen gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. Direct naast het plangebied is een appartementencomplex aanwezig met op diverse locaties stootvoegen die toegang tot de spouw bieden. Ook de overige bebouwing in de directe omgeving van het plangebied bevat stootvoegen of kieren onder hoekpannen welke toegang tot de spouwmuur bieden. Het verdwijnen van het huidige zomerverblijf leidt derhalve niet tot een negatief effect op de gewone dwergvleermuis, doordat de directe omgeving (binnen 100-200 meter) ruim voldoende (meer dan vier) alternatieve geschikte verblijfplaatsen biedt. Er dient wel rekening gehouden te worden met directe effecten op de gewone dwergvleermuis als gevolg van de sloopwerkzaamheden.

De bebouwing is ongeschikt bevonden als winterverblijf. Dit houdt in dat de sloopwerkzaamheden in de winterperiode van de gewone dwergvleermuis (1 december – 1 maart) zondermeer doorgang kunnen vinden. Indien echter niet voorkomen kan worden dat de sloopwerkzaamheden binnen de zomerperiode van de gewone dwergvleermuis (1 april – 1 december) plaatsvinden, dienen maatregelen getroffen te worden om te voorkomen dat de gewone dwergvleermuis in de bebouwing aanwezig is ten tijden van de sloop. De aangetroffen vleermuisverblijfplaats dient derhalve tijdig voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt te worden. In de soortenstandaard van de gewone dwergvleermuis zijn voor het ongeschikt maken van het vleermuisverblijf richtlijnen opgenomen.

Ongeschikt maken verblijfplaats

Tijdig voorafgaand aan de activiteiten moet de oorspronkelijke verblijfplaats ongeschikt gemaakt worden om te voorkomen dat de verblijfplaats bewoond is tijdens de uitvoering van de activiteiten. Op basis van de soortenstandaard zijn hieronder maatregelen opgenomen die voor de sloop van de bebouwing binnen het plangebied het meest geschikt zijn voor het ongeschikt maken van de bebouwing voor vleermuizen:

- In alle gevallen moet een vleermuisdeskundige worden ingeschakeld om de best passende methode en het beste moment te bepalen, uit te voeren en te controleren.
- Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen moet plaatsvinden in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis en buiten de kwetsbare perioden. Aangezien het een zomerverblijf betreft, dient het ongeschikt maken dus plaats te vinden binnen de winterperiode. Indien onderbouwd kan worden dat slopen of ongeschikt maken in de winter niet mogelijk blijkt, wordt de paarperiode gezien als minst kwetsbare periode voor de werkzaamheden, omdat de dieren dan het meest mobiel en flexibel zijn. De paarperiode loopt van 15 augustus tot en met 15 oktober.
- Invliegopeningen dienen overdadig belicht of beschenen worden met bijvoorbeeld bouwlampen. Deze verlichting kan pas aangezet worden als er zekerheid is dat de aanwezige vleermuizen vertrokken zijn en de dieren mogen nog niet teruggekeerd zijn. De na-nacht, zo rond twee uur voor zonsopkomst is dan waarschijnlijk het meest veilige moment om de verlichting aan te zetten. Vleermuizen zullen onder minder gunstige weersomstandigheden en in het najaar eerder naar hun verblijfplaats terugkeren.

¹ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 2.0, december 2014.

- Er dienen zogenaamde “exclusion flaps” gebruikt worden waardoor de gewone dwergvleermuizen wel kunnen uitvliegen maar niet in staat zijn om opnieuw in te vliegen. De exclusion flap moet de opening hermetisch afsluiten. Controle op functioneren is noodzakelijk gedurende de periode dat de flap aanwezig is.
- Werkzaamheden kunnen het best zo snel mogelijk na het verlaten van de verblijfplaatsen worden uitgevoerd. Als tijdens de uiteindelijke werkzaamheden toch vleermuizen worden aangetroffen moeten de werkzaamheden onmiddellijk stopgezet worden en moet direct de vleermuisdeskundige ingeschakeld worden. Gewacht moet worden tot dat de vleermuizen uit zichzelf zijn vertrokken. In geen geval mogen ze worden gevangen en verplaatst.

Voor het uitvoeren van deze verblijfplaatsversturende maatregelen is een ontheffing noodzakelijk.